

ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΛΟΓΩΝ

- ΥΠΕΡ ΤΩΝ ΕΡΓΩΝ

ΕΙΝΕ ανάγκη να ειπῆ και ὁ «Νουμάς» κάτι —ν' αναπτύξῃ τὸ πρόγραμμά του—να ἐξομολογήθῃ πρὸ τοῦ κοινῆ, τὴν ὑποστήριξιν τοῦ ὁποῦ ἐλπίζει σήμερον γιὰ νὰ πᾶ μ'προσθὰ, γιὰ νὰ ζήσῃ, γιὰ νὰ ἰδῆ τὸ ἔργον του εὐδοκούμενον.

Ν' αναπτύξῃ λοιπὸν τὸ πρόγραμμά του. Καλὰ, πολὺ καλὰ, συμφωνῶνται. Ἄλλὰ προγράμματα μόνον οἱ ὑποψήφιοι βουλευταὶ ἀναπτύσσου, μὲ τὴν πρόθεσιν νὰ μὴ τηρήσουν οὔτε μίῃτα ἐξ ὧσιν πρὸς τοὺς ἐλλογινοὺς τῶν ὑποσχόντων. Εἶπα, ζεῖπα. Ἐργαζοῦ, ξεργαζοῦ. Μήπως ὠκίσθηκα ἐπὶ τοῦ Εὐαγγελίου ὅτι θὰ τηρήσω τὰς ὑποσχέσεις μου; Μήπως ὑπέγραψα συμβόλαιον γι' αὐτά; Δὲν βαρύνεσθε!

Κατὰ τοῦτο διαφέρουσι οἱ Ρωμαῖοι ἀπὸ τοὺς Ῥωμαίους, ὅτι οἱ μὲν δευτέροι παρεδέχοντο πῶς τὰ γραπτὰ μένουσι—Scripta manent—ἡμεῖς δὲ οἱ Ῥωμαῖοι, προσθεύομεν, πῶς καὶ τὰ γραπτὰ, ὅπως καὶ λόγια, φεύγουν καὶ ὅλο φεύγουν—volant et sempre volant.

Κολοκυθῆνα λοιπὸν τὰ προγράμματα τῶν ὑποψηφίων, καθὼς καὶ τῶν ἐφημερίδων. Ἄλλ' ἢ ἐξομολογήσεις; Μπᾶ! Μήπως δὲν ἐξομολογοῦνται οἱ ὑποκριταί, μόνον καὶ μόνον γιὰ νὰ κρύψουν ἀπὸ τὸν πνευματικὸν τοὺς τὴν ἀλήθειαν;

✱

«ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ τοῦ «Νουμά» δὲν στηρίζεται εἰς ἐπαγγελίας κενὰς, οὔτε εἰς πομπολογώδεις ὑποσχέσεις. Τὸ πρόγραμμά του εἰς μίαν μόνον λέξιν συνοψίζεται: Εἰς τὴν ἐργασίαν. Ἐργασία εἰλικρινῆς καὶ ἐργασία εὐσυνείδητος, μ' ἐλευθερίαν γνώμης καὶ μ' εὐρύτητος σκέψεως».

Αὐτὰ ὑποσχέθη ὁ «Νουμάς» διὰ τῆς ἀγγελίας του. Καὶ τὸν ἐρώτησαν πολλοί:

—Καὶ περὶ σανίδας τίποτε; Ἡ σανίδα κατέρριψεν ἢ ἀνεστήλωσε τοὺς θεσμούς; Ἡ σανίδα εἰργάσθη ὑπὲρ ἢ κατὰ τοῦ Συντάγματος; Δὲν θὰ μᾶς πῆ ὁ «Νουμάς» τὴν γνώμην του;

Καὶ ἀντὶ νὰ τοὺς ἀπαντήσῃ, περιορίσθηκε νὰ τοὺς ἐρωτήσῃ καὶ ὁ «Νουμάς»:

— Ὑπάρχουν θεσμοί; Ὑπάρχει Σύνταγμα;

✱

Κ' ΕΞΗΚΟΛΟΥΘΗΣΕ καὶ ἐξακολουθεῖ καὶ θὰ ἐξακολουθῆ νὰ τοὺς λέγῃ:

— Χριστιανοί μου, ὑπάρχουν λέξεις, ἀλλ' οὐσία τίποτε, ἀλλὰ ζουμί στάλα! Μὴ χάνεσθε μὲ τὰ λόγια, ἀφοῦ τὰ λόγια τὸ κεφάλι μᾶς ἔφαγαν! Ὁ πόλεμος τοῦ ἐννενηντα ἑπτα δὲν ἦταν ψευτοπόλεμος, οὔτε χαρτοπόλεμος, ὅπως τὸν εἶπαν. Ἦταν λογοπόλεμος! Μάλιστα! . . . Καὶ τὸν ἔκαναν οἱ λόγοι τοῦ Κοινοβουλίου καὶ οἱ λόγοι τῶν πλατειῶν καὶ οἱ λόγοι τῶν καφενείων καὶ οἱ λόγοι τῶν ἐφημερίδων! Στὴν ἀξιομνημόνευτον ἐκείνην ἐποχὴν, ὅλοι λόγοις ἐβγάλαμε, ἀπὸ τοῦ κ. Δηλιγιάννη μέχρι τῶν Ἀθηναϊκῶν τοίχων τοὺς ὁποίους, ὡς διὰ μαγικῆς ράβδου, ἐξηνάγαζεν ὁ κ. Ζηρὸς νὰ ζητοῦν τὸν πόλεμον καὶ νὰ ζητωκραυγάζουν ὑπὲρ αὐτοῦ!

✱

ΟΙ ΛΟΓΟΙ λοιπὸν.—Νᾶ, τὸ πρόγραμμα τοῦ «Νουμά». Ἐρχεται νὰ κτυπήσῃ κατακέφαλα, ἀγρίως, ἀνοικτιρμόνως, τοὺς λόγους: Δηλαδή τὰς κενὰς ἐπαγγελίας, τὰς πομπολογώδεις ὑποσχέσεις: Ἐρχεται νὰ πῆ τὰ σὺκα σὺκα, καὶ τὴν σκάφη σκάφη, τόσο στὴν πολιτικὴν, ὅσο καὶ στὴν κοινωνικὴν μας ζωὴν, τόσο στὴν φιλολογίαν ὅσο

καὶ ὅπου ἄλλοῦ νομίση πῶς τοῦ ἐπιτρέπεται, καλεσμένος ἢ ἀπροσκάλεστος, νὰ παρουσιασθῆ.

Εἶνε παλαιὰ ψύχωσις τοῦ αὐτοῦ νὰ νομίξῃ πῶς τὴν σύγχρονη Ἑλληνικὴ ψυχὴ τὴν πιέζει, ὡς βραχνᾶς, καὶ ἕνα ψεῦδος πολιτικὸν καὶ ἕνα ψεῦδος ἔθνικόν, ἕνα ψεῦδος κοινωνικὸν καὶ ἕνα ψεῦδος φιλολογικὸν καὶ ἕνα ψεῦδος θρησκευτικόν.

Τὸ ψεῦδος αὐτὸ τὸ πολυμορφὸν καὶ τυραννικὸν θὰ τὸ πολεμήσῃ.

✱

ΘΑ ΕΠΙΤΥΧΗ στὸν ἀγῶνά του;—Ἄδελφον Ὀλιγώνισθῃ, θὰ προσπαθήσῃ νὰ δείξῃ—ἔχει νᾶνοίξῃ—κανένα μονοπάτι τῆς ἀληθείας, χανόμενον σήμερον μέσα στὰς λεωφόρους τοῦ ψεύδους καὶ στοὺς μαϊνάνδρους τοῦ συμφέροντος. Θὰ δείξῃ τὸ μονοπάτι αὐτὸ, καὶ ἄς ἔλθουν, αὔριον μεθαύριον, ἄλλοι νὰ τὸ εὐρύνουν, νὰ τοῦ δώσουν μορφὴν λεωφόρου.

Πιθανὸν ν' ἀποτύχῃ ὁ «Νουμάς». Νὰ γιουχαϊσθῆ, νὰ λιθοβοληθῆ. Ἄλλ' ἐλίγρον τὸν ἐνδιαφέρει. Αὐτὸς μ'προσθὰ, πάντοτε μ'προσθὰ θὰ βαδίσῃ, καὶ γαῖα πυρὶ μιχθήτω. Ὁ στέφανος τοῦ μαρτυρίου τοῦ ἦτο πάντοτε προσφιλέστερος ἀπὸ τὸν δάφνιστον στέφανον τῶν ποιητικῶν διαγωνισμῶν—τῶν Ἑλλὰδι τούλάχιστον κάθε λίγο καὶ λιγάκι τελουμένων.

✱

ΕΠΙ ΤΟΥ παρόντος, τίποτε μὲ κανένα κόμμα δὲν τὸν συνδέει. Ὁ κ. Δηλιγιάννης τοῦ εἶνε τόσο συμπαθῆς, ὅσο καὶ ὁ κ. Θεοτόκης, ὅσο καὶ ὁ κ. Ζαΐμης. Καὶ τόσο ἀντιπαθῆς, ὅσο καὶ οἱ ἀξιοτίμοι πολιτικοὶ ἀντίπαλοι τοῦ γηραιοῦ Γορτυνίου θεσμοφύλακος.

Δηλιγιαννικὸς ὁ «Νουμάς»; Μὰ γιατί; Θεοτοκικός; Ἡ ἴδια ἀπορία. Ζαΐμικός; Ἡ ἀπορία λαμβάνει τὰς διαστάσεις θηρίου τῆς Ἀποκαλύψεως.

Μήπως αὐτοὶ οἱ κύριοι ἐκπροσωποῦν καμμίαν ἰδέαν, γιὰ νὰ εἶνε κανεὶς, σὰ σοβαρὰ, μαζὶ τοὺς; Μήπως ὁ κ. Δηλιγιάννης εἶνε—ἂν τὸ λέγῃ, δὲν ἔχει καμμίαν σημασίαν—Συνταγματικός; ὁ κ. Θεοτόκης μοναρχικός; ὁ κ. Ζαΐμης δημοκρατικός; γιὰ νὰ κολλήσῃ κανεὶς στὸ πλευρὸν τοὺς, γιὰ νὰ θυσιάσῃ, ἂν ἔχῃ τὸ αἷμά του, τὴν σκέψιν του τούλάχιστον, γι' αὐτοὺς;

Ὁ κ. Δηλιγιάννης εἶνε ἀπλῶς Δηλιγιαννικός. Ὁ κ. Θεοτόκης, Θεοτοκικός. Ὁ κ. Ζαΐμης, Ζαΐμικός. Γιατὶ καὶ ὁ «Νουμάς» νὰ μὴν εἶνε Νουμικός; Τὸ εὐρίσχετε ἐγωιστικὸν αὐτό; Καλὲ, δὲν κοιτάζετε γύρω σας; Καλὲ, δὲν ξεψαχνίζετε τὸν ἑαυτὸν σας;

✱

Ο „ΝΟΥΜΑΣ“ δὲν ἐπετεν ἀπὸ τὰ σύγνεφα, ὡς τὸ μάννα τῶν Ἑβραίων. Ὁ «Νουμάς» δὲν κατέβηκεν ἀπὸ τὸ βουνὸ, ὡς ὁ Ζαρατούστρας τοῦ Γερμανοῦ φιλοσόφου. Ἐγεννήθη ἐδῶ, ἀνεπτύχθη ἐδῶ, μαζὶ σας, εἶνε Ῥωμαῖος μέχρι μυελοῦ ὀστέων, Ἀρχιῤωμητὸς μάλιστα, ἂν θέλετε. Ἐχει λοιπὸν καὶ αὐτὸς ὡς ἄνθρωπος, καὶ δὴ ὡς Ῥωμαῖος, τὰ ἐλαττώματά του, ἔχει τὰς ἀδυναμίας του, ἔχει τὰς συμπαθείας καὶ τὰς ἀντιπαθείας του.

Ὡς ἄνθρωπος, εἶπε—νὰ ἐξηγούμεθα. Ἄλλ' ὁ ἄν-

θρωπος δὲν σὰς ἐνδιαφέρει καθόλου. Σεις θὰ γνωρίζετε τὸν «Νουμά» ὡς δημοσιογράφον. Ὁ δὲ «Νουμάς» προσθεύει ὅτι ὁ δημοσιογράφος ἐφείλει, ὅταν κάθεται στὸ γραφεῖόν του καὶ πέρνει τὴν πέννα στὸ χέρι του, ν' ἀφήνῃ τὸν ἄνθρωπον στὸ κατώφλι τοῦ γραφείου του καὶ νὰ μεταβάλλεται εἰς ραγμὴν τῆς ἀληθείας καὶ εἰς σκλάβον τῆς ἰδέας—ἀπαράλλακτα ὅπως καὶ ὁ ἱερεὺς, ὅταν μπαίνει στὸ θυσιαστήριον, παύει νὰ εἶνε ἄνθρωπος καὶ μεταμορφοῦται εἰς πάναγνον καὶ ἄλλον Χερουβίμ.

Ὑπὸ τὴν μενεξεδένιαν στέγην τῆς ἀρχῆς αὐτῆς θὰ προσπαθήσῃ ὁ «Νουμάς» ν' ἀνδρωθῆ, ὡς ἐφημερίς, καὶ νὰ ζήσῃ.

Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΕΙΓΑΖΟΥ

Πεοῦν τὰ χέρια σὺν πουλιᾷ, τὸ ἔθνος ταξειδεύει μέσῃ εἰς τὰτελείωτα πελάγη τῶν αἰώνων
μὲ τοικιμίες μίχεται, μὲ τὸν ἰουδαϊστικὸν αἰετοῦ,
σὺν κῆμα βλέπει γύρω του καὶ φεύγει κάθε χρόνον.

Ὀλόγηρα τὰ χέρια βογγοῦν, τὸ φῶς ἐχίθη!
Μὰ πέρα τοῦ οὐρανοῦ τὸ ἕστερον στεφάνι
ὁ οὐρανὸς ἀνοίχθη καὶ σὰ γαλιλαία βᾶθη
μὴ ἐκκλησίου μ' ἕνα σταυρὸν ὀλόγησον ἐφάνη.

Ὅλοι μὲ δίκονα χαρῶς, μὲ καρδιοχτύπι ὄλοι,
τὰ χέρια τοὺς ἀπλώνουνε σὴν ξακουσμένη Πόλι,
σὴν παλαιὰ πατρίδα τοὺς, σὴς δόξης τὸ στεφάνι,
στοῦ σκοτεινοῦ τοὺς ταξειδιοῦ τὸ φωτεινὸ λιμῆνι.

Καὶ ταξειδεύουνε πεοῦν σὺν κῆματα οἱ χρονοὶ
καὶ φεύγει ὁ σταυρός, θαρροῦς, ἀντὶ νὰ τοὺς σημάωνῃ.
Καὶ κάθε κῆμα τοῦ πεοῦν τὸ ἐρωτοῦν: «Ἀκόμα;»
—«Ἐργάζου!» ἀπαντᾷ αὐτὸ μὲ ἀφορισμένο στόμα.

Λυποῦνται, ἀνυπομονοῦν, τὰ χέρια τοὺς σταυρώνουν,
τὰ μάτια ἀπελπιστικά στὸν οὐρανὸ σημάωνουν
καὶ μὲ πικρὸ παράπονον τὸν ἐρωτοῦν: «Ἀκόμα;»
—«Ἐργάζου!» ἀντηχεῖ φωνὴ ἀπ' τοῦρανοῦ τὸ δῶμα.

«Οἱ πόθοι δὲν προφθάνονται μὲ χέρια σταυρωμένα,
μένουν αἰῶνα ὄνειρα μέσ' τὴν καρδιὰ θαμμένα.
Ἐργάζου καὶ κοπιάζε! Ἡ ἐργασία μόνη
στοὺς πόθους σῶμα καὶ ψυχὴ νὰ δώσῃ κατορθώνει.»

ΑΡ. ΕΤ. ΠΡΟΒΕΛΕΓΓΙΟΣ

ΑΠΟ ΤΗΣ ΓΕΙΤΟΝΙΑΣ

ΤΟ ΞΑΦΝΙΚΟ ΤΗΣ ΓΟΡΓΩΝΑΣ

— Βάνω στοίχημα πῶς καὶ αὐτὴ τὴ φορὰ ἡ Γοργῶνα ἔχει τὴν οὐρά της στὴ μέση. Κόβω τὸ κεφάλι μου.

— Ἐχεις δίκονο. Πάντῃ ἡ Γοργῶνα βρίσκεται στὴ μέση. Ὅ,τι καὶ ἂν γίνῃ, καλὸ ἢ κακὸ, καὶ αὐτὴ στὴ μέση θάβει. . .

Εἶχαν δίκονο οἱ καλὲς γειτόνισσες. Ἀπὸ τότε ποῦ ἔχασε τὸν μακαρίτη της ἡ Γοργῶνα, ἦταν τὸ στοιχεῖο τοῦ μαχαλᾶ. Γι' αὐτὸ δὲ τὴν ὠνόμασαν καὶ Γοργῶνα καὶ κανεὶς πλειά, ἂν τὸν ρωτοῦσατε, δὲν θάξερε νὰ σὰς πῆ ποῦ κάθεται ἡ Γιαννούλα τοῦ Κουρούνα—τόσο εἶχε λησμονηθῆ τὸ παλιὸ της ὄνομα.

Ἀκούραστη γρηᾷ, πρώτη σὰ συμπεθερία καὶ πρώτη σὸ κοσμοπόλεμα, τεχνήτρα γιὰ νὰ συμβιβάζῃ τοὺς ἐρωτευμένους τῆς γειτονίας καὶ γιὰ νὰ χωρίζῃ ἀντρώγωνα, τὸ σπῆτι της ἀνοιχτὸ πάντα γιὰ τὰ ραντεβουδάκια, ἀπαραίτητη σὸ σιγύρισμα τῶν